

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-296-8-18>

ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE AS A CORPORATE MANAGEMENT OBJECT

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Забезпечення економічної безпеки підприємства є умовою його збереження та відновлення у період воєнного часу, трансформацій та розвитку на етапі післявоєнної відбудови економіки.

Економічна безпека – це захищеність (стан захищеності) функціонування та розвитку підприємства як цілісної господарської системи від загроз та ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища бізнесу, що забезпечується прогнозуванням, попередженням та подоланням їх дестабілізуючих наслідків у поточному та довгостроковому періодах її на всіх стадіях життєвого циклу суб'єкта господарювання.

Розкриття ролі корпоративного управління у забезпеченні економічної безпеки підприємства базується на поєднанні досліджень: 1) багатоаспектного змісту та структури системи економічної безпеки підприємства і 2) сутності корпоративної безпеки як її складової. Результати аналізу у цих напрямках є теоретичною основою визначення та характеристики функцій та завдань корпоративного управління економічною безпекою суб'єктів господарювання.

По-перше, економічна безпека підприємства є об'єктом інтересів стейкхолдерів – осіб та груп впливу, які є зацікавленими у результатах його господарської діяльності, здатні впливати на бізнес та певним чином залежать від нього. Їх характеристиками є інтереси та влада, вплив на підприємство, суперечливе значення для майбутнього розвитку бізнеса. Стейкхолдери розділяються на коаліції та групи, що створюють для бізнеса можливості або загрози.

Розбіжності та суперечності інтересів та дій стейкхолдерів – це джерело корпоративних конфліктів інтересів, які можуть бути організаційними та соціальними; антагоністичними та, компромісними; відкритими та прихованими тощо. Корпоративним конфліктам притаманний дестабілізуючий вплив на економічну безпеку, сталість та

ефективність господарської діяльності підприємства. Але, незважаючи на специфічні і розбіжні інтереси, що є джерелом корпоративних конфліктів, стейкхолдери підприємства мають спільну зацікавленість у взаємному обміні ресурсами, у процесі якого вони можуть одержувати вигоди (табл. 1).

Таблиця 1

Основні вигоди груп стейкхолдерів підприємства від обміну ресурсами

Основні групи стейкхолдерів підприємства	Ресурси, що обмінюються	Вигоди обміну ресурсами
Акціонери	Фінансові ресурси	Дивіденди, зростання курсу акцій та ринкової вартості бізнесу, розвиток, інновації, підвищення конкурентоспроможності, транснаціоналізація тощо.
Менеджери	Управлінська компетентність	Оклади, бонуси, привілеї, кар'єра соціальний та професійний імідж та зв'язки та ін.
Працівники	Трудові ресурси	Оплата праці, робочі місця, належні умови праці, можливості навчання та підвищення кваліфікації, соціальний пакет, страхування тощо.

Таким чином, у менеджменту підприємства є: 1) необхідність запобігання руйнівного впливу на економічну безпеку конфлікту інтересів стейкхолдерів; 2) можливість ефективного управління економічною поведінкою стейкхолдерів, оскільки їх спільний інтерес щодо вигоди обміну ресурсами є важливою умовою досягнення підприємством стану економічної захищеності. Слід підкреслити, що рівень забезпечення економічної безпеки залежить від здатності менеджменту підприємства аналізувати та узгоджувати інтереси і очікування всіх зацікавлених сторін щодо його захищеності від негативного впливу загроз бізнес-середовища.

По-друге, підприємство формує систему економічної безпеки підприємства як комплекс взаємопов'язаних структурних елементів та заходів, що у сукупності забезпечують досягнення стратегічних та тактичних цілей менеджменту у цій сфері та його здатність прогнозувати, попереджати та долати негативні наслідки дестабілізуючого впливу зовнішніх та внутрішніх загроз та ризиків бізнесу у поточному та довгостроковому періодах.

Складовою системи економічної безпеки підприємства є корпоративна безпека як його захищеність від деструктивного впливу конфлікту інтересів його зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Об'єктами корпоративної безпеки підприємства є інтереси та дії стейкхолдерів, що впливають на господарську діяльність, суб'єктами – керівництво та менеджери, метою – досягнення високого рівня ефективності та конкурентоспроможності, що забезпечує захищеність господарської системи від негативних наслідків корпоративних конфліктів.

По-третє, корпоративна безпека виконує забезпечувальну функцію по відношенню до кожної складової системи економічної безпеки підприємства – виробничої, інтелектуально-інформаційної, кадрової, фінансової, інвестиційної, інноваційної безпеки та ін. Річ у тому, що інтереси стейкхолдерів охоплюють різні види та сфери господарської діяльності підприємства та її результати, захищеність яких від негативного впливу конфліктів інтересів безпосередньо залежить від ефективності заходів корпоративної безпеки підприємства.

По-четверте, проблема стейкхолдерів є загальною для всіх видів менеджменту організацій – загального, фінансового, ризик-менеджменту та ін., але, найактуальнішою вона є для корпоративного управління, завданням якого є узгодження інтересів зацікавлених сторін. Це дає підстави для висновку, що економічна безпека як об'єкт корпоративного менеджменту – це забезпечення захисту та ефективного функціонування підприємства в умовах реальних та потенційних суперечностей та різновекторності інтересів та впливів його стейкхолдерів.

По-п'яте, менеджмент корпоративної безпеки є складовою: 1) менеджменту економічної безпеки як сукупності стратегій, цілей, завдань, заходів та інструментів цілеспрямованого впливу керівництва та управлінського персоналу підприємства на його функціонування та розвиток як цілісної господарської системи та окремі її складові з метою забезпечення безпеки бізнесу та досягнення його цілей в умовах загроз та ризиків його зовнішнього та внутрішнього середовища; 2) корпоративного менеджменту, специфічними функціями якого є забезпечення:

- корпоративної безпеки підприємства;
- ефективності системи економічної безпеки підприємства у цілому та її складових.